2577
5. N. 4.

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի : Տարեկան գինն է 4 ½, վեց ամսուանը ³/₄ մէճիտիէ, կաճխիկ, և հատը 30 փարա (մէդալիք)։ Թղթակցութեանց և բաժանորդագրութեանց վերաբերեալ նամակներ ուղղուելու են առ Մ. Կրիճ, Կ. պոլիս, Ամիրխան խան։

ՀԱՏՈՐ 33. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ. ՄԱՐՏ 9. 1880 Թիւ 10

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խոստովանութիւն : — Սուրբ գիրք և եկեղեցւոյ հայր : — Կամ Սուրբ գիրք կամ անհատատութիւն· — Ճաշոն : — Բարեկամ երիտասարդաց ընկերութիւն յԱին : — Ծանուցում : — Հայերն ինչու կ'ըլլան Բողոքական : — Ականջէն նամակ մը : — Քաղաքական լուրեր : — Եկեղեցական և առեւտրական :

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԲ մէկու մը խղճմտանքը անոր կ'ըսէ որ իր Ծնողքներուն կամ իր վարժապետներուն կամ իր ընկերներուն հետ գէշ վարուեցաւ, մեղ ամբիծաբար երթայ անոնց և իր յանցանքը պարզուելուն խոստովանի, և ներում խնդրէ անոնցմէ : Ամէնքը պիտի պատուեն եւ սիրեն զանիկա այսպէս ազնուաբար վարուելուն համար :

Մանուանդ երբ կը մեղանչենք Աստուծոյ դէմ, մէկէն երթալու ենք անոր և մեր մեղքերը խոստովանելու ենք։ Աստուած մեզ կը հրաւիրէ եւ կը քաջալերէ որ մեր մեղքերը իրեն խոստովանինք։ Աստուած կ'ըսէ. «Իր յանցանքները ծածկողը չյաջողիլն չունի, բայց զանոնք խոստովանողը եւ մեղքի ձգողը ողորմութիւն կը գտնէ» (Առակ. ԻԸ. 13)։

Բայց Աստուած պիտի չպատժէ զմեզ մեր մեղքերուն համար, պիտի պատժէ, եթէ չենք ղղջար. բայց եթէ կը ղղջանք և կ'ապաշխարենք որ Քրիստոսի համար ներէ մեզի, պիտի ներէ, Քրիստոս մեզասրներուն անդը չարչարուեցաւ, և անոր արիւնն համար Աստուած մեր բոլոր յանցանքները կրնայ ներել մեզի։ Քրիստոս ինքզինքը մեր մեղքերուն համար զոհ ըրաւ, և այս պատճառաւ պէտք չունինք անոր նուէրը մատուցանելու, այլ յաւազին սիրտ ունենալու ենք։ Քրիստոս մեր յանցանքներուն համար խաչին վրայ տանջուեցաւ, ուստի թողութիւն ընդունելու համար մենք մեղ տանջելու չենք։

Քրիստոս իր մահովը ճամբայ բացաւ մեզի մեր երկնաւոր Հօրը, այնպէս որ կրնանք համարձակ մտանել անոր, եւ Քրիստոս իրենց մեղքերուն վրայ ղղջացողներուն և զանոնք Աստուծոյ խոստովանողներուն իր բարեխօսութիւնը թողութիւն ընդունել կուտայ։ Եւ եթէ մեր ղղջումն անկեղծ է, բոլոր զօրութիւնամբ չանալու ենք այլեւս չմեղանչել։

Ընթերցողը, խոստովանած էք ձեր մեղքերն Աստուծոյ, եւ կը չանաք մէկզի նետել զանոնք։

ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՀԱՅՐ

Մենք կը պատուենք եկեղեցւոյ հայրերը, բայց չենք կրնար դնել զանոնք Սուրբ գրոց առջև։ Անոնց մարդկային բնչպէս կրնան սրբուիլ հայրերէն վրիպումներ առանց կարդալու անոնց գրուածները։ Բայց հարց գրուածները բաղմահատոր են։ եթէ ինչ որ հարք կը սորվեցնեն՝ համաձայն է Սուրբ գրոց, այն բաները կրնանք սորվիլ Սուրբ գիրքէն. հարկաւոր չէ հարիւրաւոր հատորներ կարդալ սորվելու համար այն բաները։ Իսկ եթէ ինչ որ հարք կ'ըսեն՝ չէ համաձայն Սուրբ գրոց, ապա անոնց այն վարդապետութիւնները սխալ են։ Թող ըլայ, նոյն իսկ հարք կը յորդորեն զմեզ երթալ ուղղակի ի Սուրբ գիրս, իրրև յաղթիւր ճշմարտութեան, և ճաշակել հոգեւոր կերակուրը որ կը գտնուի այն գրոց մէջ։

«Ես,» կ'ըսէ Սուրբն Օգոստինոս, «Հաւատին ձայնը կը վնտռեմ, կարդալ ինձի այդ (վարդապետութիւնը) մարդարէէ մը, կարգա Սաղմոսէ մը, օրէնքէն ցուցուր, առաքեալէ մը ցուցուր։ Ասոնք վկայելու են թէ ինչ որ եկեղեցին կը սորվեցնէ ճշմարիտ է։ Վերցուր տղոց գրուածները. Աստուծոյ խօսքն ձայնը թող լսուի։ եթէ ձեռնհաս են, թող հասատանն իրենց եկեղեցւոյն ուղղափառութիւնը ոչ իրենց եկեղեցւոյն եպիսկոպոսներէն, ոչ վիճաբանողներու գրուածներէն, ոչ սուտ նշաններէ և ի հրաշից, վասն զի Աստուծոյ խօսքը կը զգուշացնէ զմեզ այս բաներէն, այլ օրինաց պատուէրներէն, մարգարէից կանխատեսութիւններէն, Սաղմոսց երգերէն, նոյն իսկ Հին խօսքէն, առեքանչել քրիստոսի վարուց պատմութիւններէն և նոցա վարուց պատմութիւններէն, միալ բանիւ՝ Սուրբ գրոց բոլոր կանոնական մասերէն» (Օգոս. զՀավատոյ, Գլ. ԺԴ. 16։)

Նոյն հայրապետն ուրիշ տեղ (Դանատանոյ դէմ, Գիրք Բ. Գլ. Գ.) կ'ըսէ. «Պիղծանոսի խոսքերը և կարծիքը կը բերէք մեզի դէմ. բայց ով չի պիտեր թէ Հին և Նոր կտակարանաց գիրքերուն մէջը ահման ունի, և այս գիրքերէն, անտարակոյս և առանց հակառակութեան, անչափ վեր են քան զգրուածս հայրապետաց որ յետոյ են, և կրնան քան զնոսա պիտուն եպիսկոպոսաց և ժողովոց գիտութեան տակ իյնալ։» Յարձեալ նոյն հայրապետը Քրիստոսի դէմ (Գիրք Բ. Գլ. ԼԲ.) կ'ըսէ. «Ես կիպրիանոսի թղթոյն ճախտութեանը կապաւած չեմ, քանզի չեմ ընդունիր անոր թուղթերն իբրև կանոնական, այլ բազդատելով այն թուղթերը կանոնական գրոց հետ, գտայ թէ ամէն դաւանիմ ինչ որ համաձայն կը գտնեմ ինձ այն աստուածային գրոցն. իսկ ինչ որ անհամաձայն կը գտնեմ կը մերժեմ։» Եւ այլուր (Անդ) ասէ. «Երբ կը տեսնենք որ կաթոլիկէ (ալդպահաւ) եպիսկոպոսներ այնչափ խարաւած են որ աստուածային կանոնական գրոց հակառակ վարդապետութեանց հատատացած են, հատատելու չենք անոնց կարծիքը։»

Նշանաւոր է թէոդորիտոս Բիւրոսվիչ անուն հռչակաւոր աստուածարանին խօսքը զոր կը կարդանք յանուն Բաւսաց Սինոսին 1827 ին ի Քեդրոսալեմ տպաւած գիրքին մէջ, որոյ սիտագանէ Հայոց հեղինակութեան վրայ։ «Հայրապետաց վկայութիւնը,» կ'ըսէ յիշեալ հեղինակը, «չի կրնար հաւատարիլ Աստուծոյ խօսքին, այլ կը գտնենք միայն մարդկային հաւատք։ Նախ՝ վասն զի Սուրբ գիրք միայն են ապրիլ աստուածարանութեան, և բաւական և հարկաւոր ի սրկութիւն։ Երկրորդ՝ վասն զի հայրապետաց գրութիւնները կանոնական կամ ներշնչեալ չեն, Երրորդ՝ նոյն իսկ հայրապետք Սուրբ գրոց վկայութեան կը դիմեն իրենց կարծիքն հաստատելու։ Չորրորդ՝ վասն զի հայրապետներէն սխալներ գտնուեցան։ Հինգերորդ՝ նոյն իսկ հայրապետները կը վկայեն թէ իրենց գրուածներն կանոնական չեն։ Վեցերորդ՝ վասն զի հայրապետք տարբեր տարբեր կերպերով մեկնած են Սուրբ գրոց միեւնոյն խօսքը, և այս կը ցուցնէ թէ հայրապետք Սուրբ գրոց մէջ ամէն բան ապեկ չէին հասկնար . . .։

Վերջապէս, անոնք որ կ'ըսեն, «Ի՞ւրկնէք մանաւանդ հայրապետաց սխալն ընդունիլ քան ուրիշներուն ուղիղը,» թող լսեն Կիպրիանոսի առ խօսքը. «Եթէ պարտինք Քրիստոսի միայն անսալ, ապա նայիլու չենք թէ քան զմեզ առաջ եկողներն ինչ բան արժան գտած են, այլ նայիլու ենք թէ ահմնան գլխաւորը և առաջնորդն ճիտաս ինչ ըսաւ ի բրաւ։ Չենաւելնիք մարդոց սովորութիւններուն, այլ Աստուծոյ ճշմարտութեանը» (Կիպր. Գիրք Գ. Նամակ Գ.)։

ԿԱՄ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ ԿԱՄ ԱՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ

16.

Մեր նախընթաց յօդուածներուն մէջ տեսանք թէ ի բնէ եւ արդեամբ ինչ յառաջ կուգայ անհաւատութենէ, թէ որչափ ապաշնուած է անհաւատութիւնը, եւ թէ ինչ են անոր պատճառները։ Բայց կարեւորագոյն խնդիր մնացած է թէ անհաւատն ունի իրաւունք։ եթէ ճշմարտութիւնն անհաւատին կտլին է, պարտինք ընդունիլ այն ճշմարտութիւնը, արդեամբ դժկամակութիւն եւ կրնանք։ Արդ, գիտնալու համար թէ արդեօք անհաւատին փաստերը զօրեղ են, պարտինք հաւատեալ եւ անաչառ լսել, եթէ իրաւտնին պատասխան չունին ուղիղ կամ կը խորչին լսել այն փաստերը, բնականապէս կը հետեւի թէ անկարող կը տեսնեն պիրենք պատասխան տալու անոնց։

Ուսոի կ'ուզենք, որչափ կարող ենք՝ լսել եւ քննել այժմու անհաւատութեան գլխաւոր փաստերը։ Բայց նախ գիտելի է որ անհաւատութիւնն է ժխտանոց միայն ծրար մը, այսինքն անհաւատութիւնը չատ եւ բաւական կը համարի ժխտել կամ ուրանալ, այսինքն չընդունել, կրօնական վարդապետութիւններ, առանց դնելու նոր վարդապետութիւն իր կողմանէ։ Արդի Անգլիացի անհաւատից գլխաւորներն, որպիսի են Հիքսլէյ եւ Տիննտալ, «ագնոստիկ» կ'անուանեն զիրենք, այսինքն՝ «որ չի գիտեր» «Թերեւս կայ,» կ'ըսեն, «Աստուած եւ հանդերձեալ կեանք, բայց մենք չենք գիտեր» Ուսոի, որովհետեւ անհաւատն բան չտորվեցներ, այլ առարկութիւն միայն կ'ընէ, Քրիստոնեայ Հատագովին գլխաւոր գործն է հերքել անհաւատին առարկութիւնները։ Եկեղեցին է իրրեւ մեծատարած բանակ մը համակատեալ ի պաշտպանութիւն, եւ անհաւատը կ'ընտրէ պատեհ ժամ եւ տեղ անոր վրայ յարձակելու։

Անհաւատից առարկութիւններն են, կամ ընդհանրապէս ընդդէմ կրօնից, կամ մասնաւորապէս ընդդէմ Քրիստոնէական կրօնքին։ Կրօնքը կը խօսի մեր յարաբերութեանց եւ պարտուց վրայ առ Աստուած։ Եթէ Աստուած չկայ, ապա կրօնք եւս չկայ։ Կարծես թէ մարդկութեան կամ առաքինութեան վերացեալ գաղափարին պաշտօն մատուցանել անհաւատք երբեմն երբեմն չեն կրնար բանել իրենց ծիծաղը, խորհելով թէ ինչ անտեղի գործ է այսպիսի պաշտօն մատուցանել։

Անաստուածք, այսինքն բնաւ կրօնք չընդունողներ, առհասարակ ամէն կրօնքի թշնամի են։ «Ո՞տոմէ ուրեմն,» կը հարցանենք անոնց, «ուսոմէ է մարդս, ուսոմէ են այսչափ հրաշակերտք տիեզերաց։» «Բնական օրէնքներէ,» կը պատասխանեն, բնական օրէնքներէ որ իրական կամ անձնաւոր բան մը չեն։ Աչխարհս պատմութիւնը կը բերեն այն ժամանակէն մինչ բոլոր արեգակնային գրութիւնը ոչ այլ ինչ էր եթէ ոչ անհուն զանգուած տիեզերական մը ամպանման չոգւոյ։ Յաւալ քան զայն կար, կ'ըսեն, բան մը, բայց թէ ինչ էր այն չենք գիտեր։ ժամանակ եկաւ որ կ'ըսեն, այս անձիտ, անղգայ, անխորհուրդ զանգուածն ինքն սկսաւ գառնալ, վերջապէս խտացաւ, եւ դարս նետեց իրմէ կարտներ որ յետոյ եղան մոլորակ, մինչ կեդրոնական կամ գլխաւոր զանգուածն, իր իսկ ահմխմամբ կամ ազմակ-

բը, եղաւ մշտնջենաւոր աղբիւր լուսոյ եւ ջերմութեան։ Ցետ այնորիկ երկիրս, այն դուրս արձակուած կտորներէն մին, ակաւ, դարձեալ ինքն, այլեւայլ փոփոխութիւններ կրել, մինչեւ հուսկ ուրեմն յառաջ բերաւ ընչաւորաց եւ բուսականաց բազմապիսի տեսակներ զորս արդ կը տեսնենք։ Ա՛յս է ուրանց ենթադրութիւնը, այլ թէ ճշմարիտ է թէ ոչ չենք կրնար գիտնալ, քանզի, ըստ անաստուածոյն, չկար իմացական էակ որ տեսնէր այս փոփոխութիւնները, եւ ըսէր մեզի թէ արդարեւ այնպէս եղաւ։ Անաստուածք վերյիշեալ ենթադրութեան հաւատալ աւելի դիւրին կը համարին քան հաւատալ ամենազօր եւ ամենիմաստ Արարչի մը որ կամեցաւ եւ ըրաւ ինչ որ կայ։ Չենք կարծեր թէ Աւետարանի ընթերցողք առիթ պիտի ունենան մաքառելու անհաւատութեան այս նուաստագոյն ձեւին դէմ, ուստի եւ առանց աւելի երկար խօսելու ատոր վրայ՝ կ'անցնինք։

Բայց թէեւ ընդունինք թէ Աստուած մը կայ, կ'ըսեն, դարձեալ անմտութիւն է հաւատալ թէ այս Աստուածը կը միջամտէ բնութեան ընթացքին։ Ահա Հիւմ անուն անհաւատին հռչակաւոր փաստը. «Մեր բոլոր փորձառութիւնը կը ցուցնէ որ», կ'ըսէ, «հրաշք անհնար է, եւ չկայ վկայութիւն մը որ կրնայ ջրել փորձառութեան այս փաստը։» Բայց այս փաստը խաբէական է։ Փորձը ոչ թէ ցուցած է թէ հրաշք անհնար է, այլ միայն թէ մեր ժամանակը հրաշք գործուած չէ, ինչպէս որ կարելի է թէ ապագայ դարերու մարդիկ երկրաշարժի կամ հրաբղխի մը բորբոքման փորձը չտեսնեն, կամ, ինչպէս որ դարերով գիտցուած չէր, թէ Մեծին Բրիտանիոյ մէջ առիւծք ապրած են երբեք, թէպէտ մենք հիմա ոսկերաց մնացորդներէն գիտենք թէ արդարեւ առիւծք կ'ապրէին այն երկիրը ժամանակաւ։

Բայց «բնութեան ընթացք» բառերով ինչ կը հասկցուի։ Կը հասկցուի այն ընթացքը զոր բնական մարմինք կը վարեն, երբ առանձին կը թողուին։ Անբնակ կղզեայ մը վրայ բնական ընթացքը երբէք փոխուած կամ խափանուած չէ մարդու ձեռքով։ Ծովին ալիքը կը բերէ կը դիզէ աւազը ծովեզերքը, գետերն ինքնին համբայ կը բանան իրենց գետնին մէջէն, եւ ծառեր կը ծերանան եւ կը փտին եւ կամ կը տապալին մրրիկներէ. այս ամենայն ահա բնական է։ Բայց դիցուք թէ ժամանակ մը եաքը վայրենի ցեղ մը եկաւ բնակել այն կղզին։ Իսկոյն պիտի տեսնենք որ իրաց կերպարանքը կը փոխուի հոն։ Հողէն կը չինուին հիւղեր, եւ վայրենին՝ երկրագործական բիւրտ գործիք։ Վերջապէս այն նոր բնակիչք կը փոխեն բնական իրերն ինչպէս որ իրենց յարմար եւ օգտակար կը թուի։ Եթէ այն մարդիկ կըլթուին քաղաքակիրթ ազգաց նման, պիտի աւելնան անոնց պիտոյքը, եւ նոր փոփոխութիւններ պիտի մտածուին։ Զօրօրինակ, քարինք կամ ապառաժք որ մինչեւ այն ատեն ինացած էին ինչպէս որ էին ի բնէ՝ պիտի կտրուին եւ կտրուին աւելի դեղեցիկ եւ հաստատուն չինուածներու համար, եւ այս ամենայն աշխատութիւնք եւ գործք կը միջամտեն բնութեան ընթացքին։ Արդ, եթէ մարդիկ այսպէս կը միջամտեն բնութեան ընթացքին, մի՛թէ Աստուած, եթէ կայ խոհուն եւ իմաստուն Աստուած մը, չի կրնար միջամտել բնութեան ընթացքին կարեւոր եւ պատշաճ նպատակներու համար։

Արդ, յայտնութիւն մը տալ այսպիսի նպատակի համար էր։ եթէ Աստուած երբէք ծանուցած է իւր կամքը մարդոց, ոչ միայն կարելի այլ եւ ստոյգ ըլլալու է թէ այն Աստուածը գերբնական կերպով մը աստուածային կնիք դրած է այն յայտնութեան վրայ, եւ այնպիսի յայտնութեան մը սըրուած չըլլալուն պատճառ չենք տեսներ։ կը տեսնենք որ մարդս յամբաւս գեր ի վերոյ է քան զայլ ամենայն երկրաւոր արարածս, վասն զի կրնայ ճանչնալ եւ պատուել իւր Արարիչը։ Ինչու համար ուրեմն չկամէր կամ չկարենար Աստուած պինք յայտնել եւ ծանօթացնել մարդոյ։ Ոչ թէ վասն զի Աստուած այնպիսի յայտնութիւն մը տալ չէր կարող, քանզի այս ըսել է թէ Աստուած սահմանաւոր է ուստի եւ չէ Աստուած։ եւ ոչ կրնայ ըսուիլ թէ փոյթ չէր Աստուծոյ տալ այնպիսի յայտնութիւն մը, քանզի գիտենք որ ճշմարտութիւնները, վարքի չափանիշները եւ իւր բոլոր արարածներուն վրայ խնամատարն Աստուած։ Չի կրնար ըսուիլ նաեւ թէ Աստուած չտուաւ այնպիսի յայտնութիւն մը մարդուս վասն զի մերժած եւ լքած էր մարդկային ազգը, քանզի այս ըսել է թէ Աստուած հրաժարած էր իւր նախախնամական տեսչութենէն եւ իշխանութենէն մարդուս վրայ, եւ թողած էր զինք կորսուիլ։

Հ. Ս. Պ.

ՊՈՒՏՏԱՅԻ ՀՍԿԱՅԱԶԵՒ ՊԱՏԿԵՐԸ

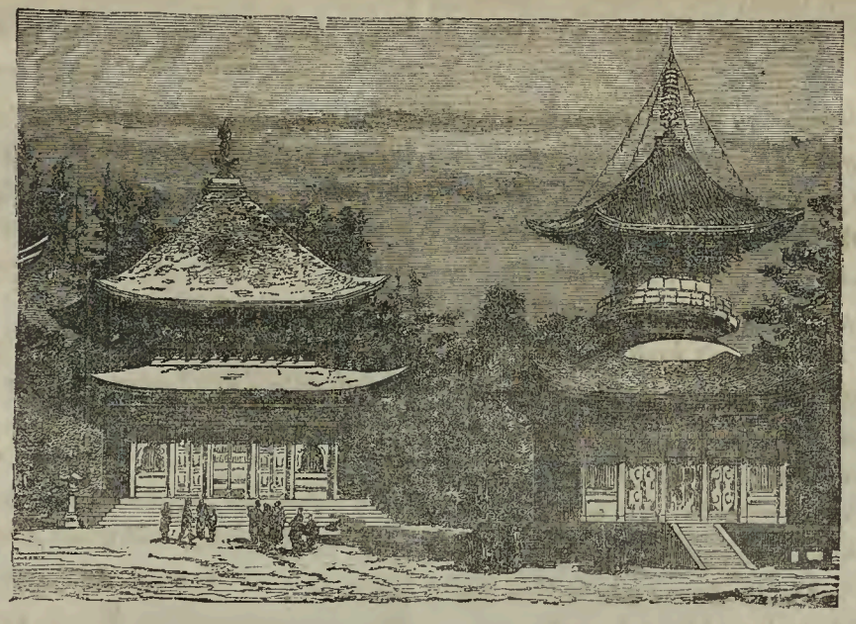

ՀԱԶԻՄԱՆԻ ՄԵՀԵԱՆԸ

Ձ Ա Ր Ո Ն

Բնաւ երկիր մը այնչափ ուշադրութիւն չդրաւեց այս վերջին տարիներ, որչափ Ճաբոն։ Ճաբոնցիք զարմանալի ժողովուրդ են, զարմանալի է նաեւ անոնց պատմութիւնը, եւ աշխարհք դեռ նոր սկսաւ ճանչնալ զանոնք։ Այժմու մասնագիրք կը բաժնեն Ճաբոն հին եւ նոր։ Նոր Ճաբոնը դեռ տասը տարի առաջ սկսաւ, հին Ճաբոնը դարերէ հետէ կար։ Պէտք չէ կարծել սակայն թէ Ճաբոն անուանի երկու երկիր կայ, այլ այնպիսի մեծ փոփոխութիւն մը եղաւ այն երկրին մէջ, որ կը թուի թէ բոլոր Ճաբոնցիք հիմա նոր ազգ են։

Աւետարերի այս թուոյն մէջ պիտի տանք քանի մը տեղեկութիւն հին Ճաբոնի վրայ։ երկու դլխաւոր կրօնք տիրած են վաղուց ի Ճաբոն, Շինդոյականը եւ Պուտտայականը։ Շատ տխուր է հաւատքը զոր այս վերջին կրօնքը կը տովուածներուն կու տայ։ Ուրիշ տեղ, ոչ հեռի եւտէ, եւ կ'ըսուի թէ է գործ ճարտար արուեստագիտի։ Կուռքին վիճակը հասակը կրնայ հասկցուիլ արձանին աւելի կայնող մարդոց մեծութենէն։ Կուռքին առջեւ կայ փոքր բագին մը որոյ վրայ կը ծխուի խունկ, եւ գլխուն վրայ չարուած են մանր մանր խեցիներու պատեանք։ Կուռքին հետեւի դուռ մը կայ որմէ ով որ կ'ուզէ կրնայ մտնել կուռքին մէջ որ պարապ է, եւ ուր փոքրիկ սոկեղէն արձաններ չարուած են պաշտպաններու վրայ։ 1871 ին, Ամերիկացի Բրիւտանեայ մը նաեւելով կուռքին բոլոր մտաերէն միայն վրայ կարդաց օրհնութեան աղօթքը։ եթէ Բրիւտանեայք հաւատով դործեն, քնացող աստուած մը պաշտող այս ժողովուրդն ընդհատ պիտի ճանչնայ զԱ.ն որ երբէք չի նիրհեր եւ ոչ կը ննջէ։

Գամագուբա էր յառաջ ժամանակաւ զինուորական մայրաքաղաք տէրութեան։ Հոն կայ երեւելի մեհեան Հաչիմանի, ութհարիւր տարի առաջ չինուած։ Հաչիման էր դուռ պատերազմով որ յետ մահուան աստուածացաւ։ Ճաբոնի շատ տեղերը կան տասը նուիրեալ մեհեաններ, բայց Գամագուբայի մեհեանն, որոյ պատկերը դրուած է հոս, ամենուն մէջ չքեղագոյնն է։ Ունի հարեւան պինարան։ Ա՛յս մեհենին մէջ կան նաեւ երկու կառք անարի մեծութեամբ, դրօշեալ փայտի եւ կարմրով ներկուած։ Ա՛յս կառքերուն բերուած նուէրները զարմանալի են, այսինքն՝ անոնց ոսքին համար ցօղունէ կամ խոզանէ հիւսուած յաղթ կօշիկներ։ Այսպիսի հազարաւոր կօշիկներ կախուած են մեհենին բոլորտիքը։ Ո՞չ ապաքէն ցաւալի է որ այսպիսի մեծագործ չինքեր կանգնող ժողովուրդ մը բոլորովին ապիկար է ճշմարիտ Աստուծոյ վրայ։

ԲԱՐԵԿԱՄ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱԿՆ

Ընկերութիւնս որ հաստատեալ է 1877, յունվար 1ին, նպատակ ունի չաբաթական տօթ եւ ընծաներ հաւաքելով Հայ երիտասարդաց բարոյական վիճակին յարմար սեւտրակներ տալել տալ։

Տարեցոյց յունվ. 13/25ին ընկերութեանս երրորդ տարեդարձը կատարուեցաւ, եւ գանձապետին ներկայացուցած հաշուէն հետեւեալ արդիւնքը տեսնուեցաւ։

	Մէճիտիէ
1877 եւ 1878 տարիներէն կար	18 1/2
1879 տարւոյ մէջ յԱԿն հաւաքեալ ընծայք եւ չաբաթական տուրք, (905 դահ. թղթադրամ)	15
Տիգրանակերտէն ընդունուած	15
Ա.ՅՆԹԱպէն ընծայ, Թղթակից Մ.	
Ս.Գաբրիէլեանէ Փէնտիի ձեռամբ	6
Տարբերդէն ընծայ, Թղթակից	
Պար. Ն. Կիւլխէրեանի ձեռամբ	1 1/2
Մշլաթիոյ Թղթակից Հ. Գ. Քէշիշեան ազգայի քով հաւաքեալ ընծան	2 1/2
	58 1/2
Վերականգնումն Հայոց սեւտրակին տպագրութեանն համար արուածն	55
Կ'աւելնայ	3 1/2

Անցեալ տարւոյ մէջ ընկերութեանս ուղղած նիւթական չաջակցութիւնն անակընկալ եւ զարմանալի եղաւ, որով ընկերութիւնս իւր արդիւնք իւր վաստակոց երախայրն մ'ունեցաւ, եւ առաջին ընծան, վերականգնումն Հայոց սեւտրակին, ի լոյս ելաւ, զոր խմբագրած էր իւր անդամակից Սմբատ Էֆէնտի Գաբրիէլեան, որ Տարբերդի վիսխանար Պատ. Պարոնտէի միջոցաւ զըրկուեցաւ Պոլոյ Պատ. վիսխանատոյ, որք տպագրութեան բոլոր ծախքն ընելու չնորհքն ըրին, եւ մեզմէ ընդունուած 55 մէճիտիէի արժողութեամբ սեւտր չանձնեցին մեզ։

Ընկերութեանս անցեալն այսպէս քաջալերական է, եւ ապագան յուսալից կ'ընէ մեզ, եւ այս քաջալերութիւնը մեծաւ չափով կը պարտինք բարերարաց եւ թղթակից բարեկամաց։

Ուստի կը փութանք մեր երախտագիտութիւնն եւ չնորհակալիքը յայտնել անոնց հրապարակաւ, եւ յարատեւութիւն կը խնդրենք իրենց աջակցութեանցն։

Փոխ. Դրօշէր Աթենապէտ

Գ. ԱՌԱՔԵԼ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ Մ. ՍԱՀԱԿ ՃԱՄԱԿՈՉԵԱՆ

ՅԱԿՆ, յունվ. 14/26, 1880

Ծ Ա Ն Ո Ւ Ց Ո Ւ Մ

Հայերէն Աւետարերի 1, 2, 3, 4 եւ 5 թիւերն ապառաժ են, ուստի եւ կը խնդրենք որ յիշեալ թիւերէն ունեցողք եւ մի՛թէ Աւետարերի ամբողջ տարեկանը կազմել տալու միտք չունին, հաճին մեզ դարձընել յիշեալ թիւերն, որոց իւրաքան-

ՆՈՐ ԿՈՄՈՂ ԴՀԵՑՈՒԿՆ ՈՒ

Հ. Ս.

Հ. Ս. Ալեքսանովի վոշտար վիտա մԸՆ

Ալեքսանովի կոզովսի ու Ալեքսանովի գավառների սահմանագլխին, Ղարաքիլիսայի ոկրուգում, Ղարաքիլիսայից 30 վերստ հեռու, Ղարաքիլիսայի ճանապարհի ձախ կողմում, մի բարձր տեղում, որտեղից շրջակայքի մեծ մասը երևում է, գտնվում է Ղարաքիլիսայի ռազմական հոսպիտալը։ Հոսպիտալի շենքերը քարից են շինված, ունեն մեծ բակ, որի մեջ կանաչ խոտ է բուսնում։ Հոսպիտալի շենքերի մոտ կան մի քանի ծառեր։ Հոսպիտալի շենքերի մոտ կանգնած էր մի ռուսական զորքի ռազմական սայլ, որի վրա դրված էին մի քանի հիվանդներ։ Սայլի կողքին կանգնած էին մի քանի զինվորներ, որոնք հիվանդներին իջեցնում էին սայլից։ Հիվանդներին իջեցնում էին սայլից, տանում էին հոսպիտալի շենքերի մեջ։ Հիվանդներին տանում էին շենքերի մեջ, որտեղ նրանց ընդունում էին հոսպիտալի բժիշկները։ Հիվանդներին ընդունում էին հոսպիտալի բժիշկները, որոնք նրանց զննում էին, հարցուփորձ էին անում, թե ինչ հիվանդություն ունեն, ինչ ցավեր են զգում, ինչ դեղեր են խմել, ինչ ուտելիք են կերել, ինչ են խոսել, ինչ են մտածել, ինչ են երազել, ինչ են տեսել, ինչ են լսել, ինչ են զգացել, ինչ են ուզում, ինչ են սիրում, ինչ են ատում, ինչ են վախենում, ինչ են ամաչում, ինչ են հպարտանում, ինչ են ամոթանում, ինչ են ափսոսում, ինչ են ցանկանում, ինչ են երազում, ինչ են մտածում

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փետ. 26 ըստ Ռուս. և մարտ. 9 ըստ Լատ. 1880

ՍՈՎ. Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կարմիրն փետ. 8/20 թուականու դըրուած նամակ մը կ'ըսէ թէ Ալաշկերտի գաւառին մէջ սովի պատճառաւ մեծ թշուառութիւն կայ եւ շատեր կը մեռնին, բայց կարնոյ Անգլիական հիւպատոսը քիչ մը դրամ ընդունած էր Ալաշկերտի կողմերը գտնուած աղքատաց օգնելու համար, եւ կը ջանար ընել ինչ որ կրնար։ Անգլիացիք քանի մը հարիւր ռուբի զրկած են նաեւ Խ վան, Տիգրանակերտ եւ Մուսուլ։

Վերոյիշեալ նամակը կ'ըսէ թէ մեծ թշուառութիւն կայ նաեւ Բասենի դաշտին մէջ որ միայն մէկ աւուր ճամբայ հեռի է կարինէն։ Անցեալ տարի յիշեալ դաշտին մէջ հունձքը շատ նուազ էր։ Անոնք որ կարող էին, գացին ի ներս եւ գնեցին ցորեան։ Բայց հազարաւոր մարդիկ անկարող էին իրենց պարէնն գնելու, եւ հիմա բոլորովին զուրկ են ապրելու միջոցներէ։ Պատ. Յակոբ Թաշճեան եւ Պատ. Զէյնալեան մօտերս ժողովեցին Բասենի դաշտը, եւ գտան որ տասը գիւղերու բնակչաց կէսը կ'ապրէր արմատ եւ տերեւ ուտելով, եւ թէ քիչ ատենէն ուրիշ յիսուն գիւղերու բնակիչք այս խըղճալի վիճակին մէջ պիտի իյնային։ Վերոյիշեալ անձինք գիշեր մը անցուցին գիւղ մը ուր չկրցան իրենց համար հաց գտնել, վասն զի գիւղին մէջ ալիւր մնացած չէր, եւ գիւղին բոլոր արջառէն կով մը միայն կար։ Մահմետական գիւղի մը մէջ ալ մի մը միայն մնացած էր, եւ այն ձին անօթութենէ մեռաւ, եւ անօթի մարդիկ ագռաւներու պէս թռչուն ձիուն վրայ։ Քանի մը տեղեր ցորեն կայ մեհմանները ձեռքը, բայց այս մարդիկ շատ սուղ գնով կը վաճառեն ցորենն եւ աղքատք ատակ չեն կրնար գնելու։

Ուրախութեամբ կը լսենք թէ սովելոց օգնութեան համար կազմուած Հայոց կեդրոնական մասնաժողովը իրր 3,000 ռուբլի հաւաքած է, եւ կը յուսանք թէ արագ օգնութիւն կը ղրկուի կարօտելոց։

Մենք ալ իրր երեսուն եւ հինգ ռուբլի ընդունեցանք Ամերիկայէ, Անգլիայէ եւ Հայ բարեկամներէ։ Ա. յս գումարին չորս ռուբլին արուեցաւ Պօյաճեան Յակոբ էֆենտիի տպարանի գործաւորներէն։ Ամերիկայէն ալ գումար մը ատակ ընդունուած է, եւ Ամերիկեան Պորտ ընկերութիւնը սովեալ գաւառաց մէջ գտնուած տեղացի Բազքական երիցանց, վարժապետաց եւ այլոց անուանկոչներն առաժամանակաց աւելցնելէ զատ նաեւ իրր վարձատրութիւն լիրա ղրկած է սովելոց համար։

Ուրախութեամբ կը յայտնենք նաեւ թէ Լանկայի Հայ Աւետարանական եկեղեցին նոյն եկեղեցւոյ հովիւ Պատ. Աւետիս Կ. Բ. Աւետարանի նախագահութեան ներքեւ մասնաժողով մը կազմած է օգնութիւն հաւաքելու ի նպաստ ամէն ազգէ եւ ամէն կրօնքէ սովելոյ, եւ այս մասնաժողովոյ անդամք են

Նազարէթ	ազա	Կոսմիկեան, գանձապետ
Մինաս	»	Գէորգեան աստենապետ
Մատթէոս	»	Մարտիկեան
Յովհաննէս	»	Ամթարեան
Կարապետ	»	Հայթաեան
Մխիթար	»	Կէօրմիկեան
Պետրոս	»	Յակոբեան

Յիշեալ յանձնաժողովոյ անդամք կանխիկ տուած են տասն ոսկի, եւ խոստացած են ամէն ամիս տալ երկու եւ կէս ոսկի որչափ ատեն որ սովը չտրունակէ։

Սոյն յանձնաժողովը նաեւ իր տոմսակներ տպած է, եւ պիտի ջանայ ցրուել զանոնք բարեկէր անձանց թէ հոս եւ թէ ի գաւառս։

ՐՈՒՍԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ռուսիոյ կայսեր կենաց գէմ գործուած վերջին դաւէն ի վեր մեծ հոգ եւ վախ կար թէ կայսեր գահակալութեան տա-

րեդարձի օրը մեծ ազէտներ պիտի պատահէին։ Նիհիլիստք ապառնացած էին Բեդրապուրկ քաղաքն այրել, Պէրլինի ոստիկանութիւնը ծանուցած էր Ռուսիոյ կառավարութեան թէ այլեւ այլ տպաւորութիւններէ հասկցած էր որ Նիհիլիստք Բեդրապուրկի գլխաւոր փողոցներէն մէկ քանիներուն տակն ական գնելով մարտի 2ին օդը պիտի հանէին զանոնք, նաեւ նոյն իսկ Բեդրապուրկի մէջ պատերու վրայ յայտարարութիւններ փակցուած էին ծանուցանելու թէ նոր ազէտներ պիտի պատահէին նոյն օրը։ Բնակիչք շատ զգուշացած էին այս յանդգնական գործերուն եւ անոնց պատճառ յառաջ եկած առեւտրական եւ ընկերական տագնապին վրայ, եւ համալսարանի ուսանողները կը համարձկին հեղինակ այս սպառնալեաց եւ սպրդապրծութեանց, ուստի կ'ըսէին թէ եթէ ոմէր մը գործուի մարտի 2ին, պիտի այրկին համալսարանը եւ անմիջապէս պիտի կախէին ամէն ուսանող որ անոնց ձեռքն իյնար։

Սակայն բարեբախտաբար կայսեր գահակալութեան տարեդարձն անցաւ առանց չխոթութեան։ Ժողովրդեան այլեւայլ կարգէն շատ պատգամաւորներ եկան պալատի պէմն եւ երդեցին երգեր ի պատիւ կայսեր։ Կայսրը կէս ժամ միայն պատկառին բաց պատշգամին վրայ, եւ մեծ սիրով եւ ցնծութեամբ ողջունուեցաւ զօրքէն եւ ժողովուրդէն։ Նաեւ պաշտօնական ընդունելութիւններ եղան պալատին ներսը, եւ ամէն բան աղէկ գնաց։ Կայսրը դեսպաններն ընդունած տաեն սիրալի խօսքեր ըրաւ օտար տէրութեանց ներկայացուցիչներէն իւրաքանչիւրին, եւ չնորհակալութիւն յայտնեց առ ինքն ցուցուած համակրութեան համար։ Կէս օրէն երկու ժամ եաքը կայսրը բաց կառքով դուրս ելաւ, եւ ուր որ գնաց մեծ ցնծութեամբ ողջունուեցաւ։

Վերա Սաուլիչ անուն Նիհիլիստ կինն որ իրր տարի մ'առաջ ծանր կերպով վիրաւորեց Բուսական ոստիկանութեան գլուխ Դրէյտի զօրապետն եւ փախաւ ի Ժուիցերա, մտերս յանդգնեցաւ դառնալ ի Բեդրապուրկ, ուր երկար խուզարկութենէ եաքը պանուեցաւ եւ ձերբակալուեցաւ։

Մարտ 3ին, մինչ Բեդրապուրկի նորակազմ գործադիր յանձնաժողովոյ նախագահ Լորիս Մէլիքոֆ զօրապետը իր տունը կը մտնէր, երիտասարդ մը ատրճանակ պարպեց անոր վրայ, բայց չկրցաւ զարնել զանի։ Մէլիքոֆ զօրապետն անմիջապէս բռնեց դաւադրիչը։

Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորիս Մէլիքոֆի կենաց դէմ գործուած այս դաւին հեղինակն է Հրեայ երիտասարդ մը որ քիչ ատեն առաջ ուսանող էր Մինոքի համալսարանի նախագահութեան ատեն գաւադրիչը խոստովանած է թէ զօրապետ Մէլիքոֆ անհրաժեշտ պիտի սպաննուի։ Յիշեալ գաւադրիչը մարտի 3ին կախուեցաւ Բեդրապուրկի մէջ։

Նիհիլիստներու յեղափոխական յանձնաժողովը թուղթ ղրկելով պահանջած է Մէլիքոֆ զօրապետէն նորակազմ գործադիրը ժողովոյ նախագահութենէն հրաժարիլ մէկ շաբթուան մէջ։

Բեդրապուրկի պահապան զօրաց վրայ 6,000 հոգի եւս աւելցած են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեքտուիոյ նախորդ կուսակալ Ապտին փաշա Թեսալոնիկի կուսակալ անուանեցաւ։

Խարբերդի նախորդ կուսակալ Հագդի փաշա Սեբաստիոյ կուսակալ անուանեցաւ։

— Եվեմոնական բարեկործութեան համար կազմուած յանձնաժողովը յաւտարիկայ տարւոյ մէջ կառավարութեան ամբողջ եկամուտը $16\frac{1}{2}$ միլիոն լիրա եւ բոլոր ծախքը 22 միլիոն լիրա հաշիւ ըրած է։ Ծախուց 5 միլիոն լիրան պատերազմական գործոց պաշտօնարանին, 1 միլիոն լիրան ծովային գործոց պաշտօնարանին, $1\frac{1}{2}$ միլիոն լիրան նորակազմ ոստիկանութեան ծախուց համար եւ 1,300,000 լիրան վեհ. Սուլթանին անձնական գանձուն համար պահանջուած գումարներ են։ Թէ ինչ պահանջուած է միւս պաշտօնարաններու ծախուց համար դեռ յայտնի չէ։ Յանձնաժողովոյ անդամք ելմտացուցին $5\frac{1}{2}$ միլիոն լիրայի բացը գոցելու համար այլ եւ այլ պաշտօնարաններու ծախքերը զեղչել կ'ուզեն, բայց իրաքանչիւր պաշտօնարանի գլուխը կ'ըսէ թէ ամենէն հարիւր ծախքերը միայն նշանակուած են։ Բայց վերոյիշեալ ծախուց մէջ նշանակուած են քանի մը միլիոն լիրա Օսմանեան պրամասեղանէն փոխ առնուած ատակներուն չահին եւ ապրիմներու չահին համար։

— Գնդապետ Թոմարոյ որ Շիլիէն անցնելու ատեն Հէրսէքցի երեք Մահմետականոց արձակած ատրճանակի գնդակներէն ծանրապէս վիրաւորուած էր, անցեալ չորեքշաբթի օր մեռաւ։ Հանգուցեալը Բեդրապուրկի պատուաւոր ընտանիքներէն մէկուն կը վերաբերէր, եւ Բողքական էր։ Հանգուցեալին մարմինը մեծ հանդիսիւ թաղուեցաւ Թէրիգիալի Բողքականոց գերեզմանատունը։

Գնդապետ Թոմարոյ Թուրքօ-Ռուսական վերջին պատերազմին մէջ Բլէշկայի երեք յարձակմանց ներկայ գտնուած եւ մեծ քաջութիւն ցուցուցած էր։ Պատերազմին եաքն Պուլկարիոյ սահմանագիծն որոշելու համար կազմուած յանձնաժողովոյ մէջ Ռուսական պատուիրակ էր, եւ յետոյ կ. պոլսոյ Ռուսական դեսպանատան պինուորական պաշտօնակալ կարգուած էր։

Երեք Հէրսէքցիները հարցաքննելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է որոյ անդամք են ոստիկանութեան պաշտօնեայ Հաֆիզ փաշա, Բերայի կառավարիչ Պահրի պէյ, կայսերական պալատան արտաքսպետ Միւնիր պէյ եւ Ռուսիոյ դեսպանատան Թարգման Մ. Մաքիֆ։ Հէրսէքցիներէն մին վկայ Մկհմէտ խոստովանած է թէ ինք էր որ կրակ ըրաւ գնդապետ Թոմարոյ վրայ, բայց կը պնդէ թէ այն միջոցին ինք խելքը կորուսած էր։ Հատարակաց օգուտն եւ ապահովութիւնը կը պահանջեն որ այսպիսի խելագնորոյք չտեսով մէջտեղէն վերցուին։

— Կուսինկիի եւ Բրատայի տեղ Գոբրատաղի ուրիշ երկիր թողելու նկատմամբ Թուրքիոյ պաշտօնեայք որոշում մը տուած են, եւ այս որոշումն վեհ. Սուլթանին մատուցուած բլլալով վեհ. Սուլթանն հաւանութեան արժանացած է, ուստի եւ յիշեալ որոշումն Իտալիոյ դեսպանին միջոցաւ հաղորդուած է Գոբրատաղի կառավարութեան։ Վաղքի լրագիրը կ'ըսէ որ թէեւ բաւական տարբերութիւն կայ Գոբրատաղի պահանջմանց եւ Թուրքիոյ պաշտօնէից նոր որոշման միջեւ, սակայն եւ այնպէս կայ որ այս խնդիրը խաղաղութեամբ լուծուի։

Երեք Հէրսէքցիները հարցաքննելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է որոյ անդամք են ոստիկանութեան պաշտօնեայ Հաֆիզ փաշա, Բերայի կառավարիչ Պահրի պէյ, կայսերական պալատան արտաքսպետ Միւնիր պէյ եւ Ռուսիոյ դեսպանատան Թարգման Մ. Մաքիֆ։ Հէրսէքցիներէն մին վկայ Մկհմէտ խոստովանած է թէ ինք էր որ կրակ ըրաւ գնդապետ Թոմարոյ վրայ, բայց կը պնդէ թէ այն միջոցին ինք խելքը կորուսած էր։ Հատարակաց օգուտն եւ ապահովութիւնը կը պահանջեն որ այսպիսի խելագնորոյք չտեսով մէջտեղէն վերցուին։

— Թեսալոնիկի Անգլիական հիւպատոսը կը հեռագրէ թէ լեռները ձիւնով պատած եւ անդին ասդին ասպատակ խումբեր չատցած ըլլալուն համար դեռ կարող եղած չէ գտնել թէ ասպատակք ուր տարած են գնդապետ Սիւնկ։ Նաեւ կ'ըսուի թէ ասպատակ գլուխը Նիզոյ իր ընկերներէն զատուած է, եւ քանի մը օրէ ի վեր զինացած չէ թէ ուր է։

— Իրր 80 հոգիէ բաղկացեալ ասպատակ խումբ մը Լարիսսոյի Մահմետական երեւելիներէն մին լեռը տանելով գանի տպատ թողլու համար 5,000 ոսկի փըրկանք պահանջած են։ Ա. յս ասպատակք շատ անգթութիւն գործած են։ Կ'ըսուի թէ Դրիգալայի գաւառին մէջ 400—500 ասպատակներ կան, եւ վրայի կողմն ասպատակաց երկու խումբեր երեւան ելած են։

— Զմիւռնիայէն լուր կը տրուի որ թէ Զմիւռնիոյ եւ թէ Մանիսայի մէջ կենաց եւ ընչից մեծ անապահովութիւն կայ։ Յուշատատանէն ասպատակաց երկու խումբ գալով դէպ Ա. յտըն գացած են։

— Լեւանդ Հերալտի մէջ հրատարակուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Նիկոմիդիոյ գիւղացիք ապըստամբութեան պատճառաւ եւ Չէրքէզներու երեսէն շատ նեղութիւն կը կրեն։

— Բոսորի լերանց մէջ ալ ասպզակներ կամ գաղթականներ ժողովրդեան ինչքն եւ ստացուածքը կը կողոպտեն, ուստի եւ Բէուճի փաշա Ագրիանապոլսէն եւ Ալէգոյ փաշա Փիլիպպոպոլսէն զօրք ղրկած են այն ասպզակաց վրայ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմանական լրագրոց մէջ մեծ վիճաբանութիւն ծագած է նոր ամրութեանց համար զոր Բուսիա չինել կուսայ Գերմանական սահմանագլխոյ վրայ։ Բուսական լրագիրք կ'ըսեն թէ այն ամրութիւնք պաշտպանողական նպատակաւ միայն կը չինուին, եւ թէ Գերմանիա պատճառ չունի վախնալու եւ իր բանակը ատուարացնելու։

— Գերմանիոյ կայսրը շատ սիրալիր նամակ մը ղրկով Բուսիոյ կայսեր չնորհաւորած է զանի վերջին գաւէն ազատելուն համար, եւ իր բարեկամութեան եւ յարգանաց հաստատիքը նուիրած է Ալէքսանդր կայսեր։ Ա. յս նամակը հրատարակուած է Բուսական բոլոր լրագրոց մէջ, եւ Բուսք շատ չնորհակալ կ'երեւին այս նամակին համար։

Գերմանիոյ կայսրն եւ կայսերական գերդաստանին բոլոր անդամք ներկայ էին գոհաբանութեան պաշտամանն որ Պէրլինի մէջ կատարուեցաւ Բուսիոյ կայսեր կենաց պահպանութեան համար։

— Դաղիոյ կառավարութիւնը որոշած է Բուսիոյ չյանձնել Հարգման անուն երիտասարդը որ մօտերս բռնուեցաւ Բարիզի մէջ, եւ որ կ'ամբաստանուէր իբրեւ հեղինակ կամ մեղսակից գաւթին որ գործուեցաւ կայսեր կենաց դէմ Մայքուայի երկաթուղւոյ գծին վրայ։ Հարգման մատն Ճին Բարիզն համոյ եղած է Անգղիա երթալու։

— Ողբոյ անուն երիտասարդն որ քանի մ'ամիս առաջ ատրճանակ պարպեց Սպանիոյ թագաւորին վրայ, մահուան դատապարտուած է, եւ այս ամսուն վերջերը խեղդուելով պիտի սպաննուի։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնէից ժողովը որոշած է յառաջիկայ տարւոյ արուց փոխարէն բնաւ թըղթադրամ չտանել, եւ նախորդ տարիներու արուց տանց ալկ հինգերորդին տեղ թըղթադրամ առնել չորս հարիւրնոց թղթադրամը ալկ ոսկի հաշուելով։ Վեհ. Սուլթանը վաւերացուցած է պաշտօնէից ժողովոյ այս որոշումը։

— Ըստ Լոնտոնի Թայմս լրագրին, Եգեպտոս մէջ մեծ հրդեհ մը պատահած է, եւ գրեթէ բոլոր քաղաքը հրոյ ճարակ եղած է։

— Հանկ Քոնկն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զինաստան պատերազմի պատրաստութիւններ կ'ընէ զէնք եւ ռազմամթերք գնելով։

Զինաստանի այս ընթացքը բոլոր օտար ազգութեանց, մանաւանդ Բուսիոյ դէմ է։

— Փիլիպպոպոլսէն հեռագիր մը զրկուած էր կ. պոլսոյ Անգլիական դեսպանին թէ այն տեղի Պուլկարաց վեարապետը չրջաբերական թղթով մը յորդորած էր Պուլկարները Յունաց հետ ամէն տեսակ յարաբերութիւն խզել։ Փիլիպպոպոլսոյ վեարապետը կ'ըսէ թէ իր մտքէն անգամ անցած չէ այնպիսի թուղթ մը գրել։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՒԵՏՐԱԿԱՆ

Փետ. 25 և մարտ 8, 1880

Դոնսոլիտէ 41. 27 | Բուս. երկ. բաժինք $37\frac{1}{2}$

ԴՐԱՄԱՓ. Օտմ. լիրան 100 էն

Մէճիտիէ	407 $\frac{1}{2}$	Բուսիոյ բոլ	90
Թղթադրամ	4120	Նաբոլէոն	87 $\frac{1}{2}$
Պղինձ ատակ	570	Գրիմից	51 $\frac{3}{4}$
Մէտալիք	150	Անգղ. լիրա	440
Պէշլիք	435	Մանէթ Թղթադրամ	8 $\frac{1}{2}$

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կոմիտէն իմէրեայի Տ. Տ. կրկին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐԱՊԵՏԻՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
Զագմագճըար, Յակոբեան խան, Թիւ 12.